

Nunavut Kavanga

Tingmihiqinikkut Aituutikkut Ilihaidjutikkut Maliguagahat

Pivalliyuliyiqikkut ingilrayuliyitkullu

MALIGUAGAHATIGUT UQAQTAIT

Pivalliyuliyiqikkut ingilrayuliyitkullu (havaqvik) akhuuqtut pinahuaqlugit pinahuagutit hapkua Nunavunmi Tingmihiqinikkut hanaqidjutighanik, *Ingirrasiliqta*; una ilauyuq pivallianikkut ingilgadjutinun havaqviit hamani Nunavunmi ima akhuugutigilugit havaaghat ilngilganikkut. Tingmiqihinikkut Ilihaidjutit ikayuqtaat una pinahuagut imaa tunihblutik aituutinik hapkununga Nunavunmi iliaqtut piunayut havaaghanik tingmihiqinirmun.

Una iliaidjut ikayuqtait hapkua havaqviit Inuit Havaqniqmun Upalungaiyautit imaa amigaiyuumirlugit qaffiuniit Nunavunmi Inuit tingmihiqinikkut ayuittiaqtut piinagialgit kivgaqtuqtukhat havaviini Ingilgadjutikkut havaqviini.

AKTILAANGA

Una Maliguagahaq piqaliqtuq tungavikhaanik tunihilugit aituutinik ataani Tingmihiqinikkut Ilihaidjutinun.

Hivunikhaliugutihait

Una maliguagahaq maliktait hivunighaliugutait haffuma *Pilimmaksarniq*, iliaqpaliaidjutit atuqhimaaghugit, aghuugutitigut, auladjutaitigutlu; uva *Pijitsirniq*, *kivaqtuutit nunallaanun*.

NAUNAITKUTIT

Ilihagaanginaqluni Ilihaidjutinik Ilihaqvik

Naunaiyaqhimayug hapkunanga uuktuqtup iliaqvikhaani, kihimi ikitqiyaulimaituq 15nik ikangninik havainiqmi.

Manikhaqvingit

Nuutiqhimayug akiliuhiaq havaqtauyuq tuniyayughamun kitup Nunavut Kaavanga tuniyaulimaituq quygainaq hunanik uvaluuniin kivgaqtuutinik. Manikhat akiliqtauyut piqangilutik kiunautinik piyaghanik.

Ilihaqtut Auladjutaitigut Havaqti

Tikuaqtauhimayug hapkunanga ukua Aulapkaiyimin hapkununga Nunavunmi Tingmitiqarviinin, una Ilihaqtunun Havaqti havaqtitauyuq hapkuninga ilihagiaqtuqtunun uvalu ilitagiblugit uuktuutit, imaalu upalungaiyaqhgugit uuktuutit ihivgiuqtauyughat imaa tikuaqtuqnikkut katimayiinin.

Nunavunmi Inuit

Inuit*atiliuqatauhimayut ataani titiraqhimayumi 35mi Nunavunmi Angirutimut.

Ilihaqnikkut Iligiit (uvalu Iligiqatauyut)

Una havakvik piyaaqtut pidjutigilugit haffumunga angigutikkut hapkualu nanminiaqqtut uvaluuniin timiqutiqaqtut (Ilihaidjutikkut Iligiit) tunihiyut aadjiliuqtaaqtuunik aituutinik hapkununga kuapaliisinun haffumunga akhuuqhainikkut uvalu/uvaluuniin auladjutaitigut hapkua tingmihiqinikkut aituutit. (*takulugu makpiqnia*)

Ilihaqtughatigut katimayit

Igivautaaqqaqtumin haffumunga Aulapkaiyimin Nunavunmi tingmitiqarvingnin, una katimayit ilaqarniaqtut malguknik aalanik havakviita havaktiinik tikuaqtauhimayut haffumunga ikayuqtit Tugliqmun Ministamin Ingilgayuqiyiin. Hapkua katimayit munaqhiyut haffumunga aituutikkut Tingmihiqinikkut Aituutinik ataani uuma ilihaidjutip.

HAVAKTAKHAINUT HAVAARIYAKHAINULLU

Minista hapkununga Pivalliyuliyikkut Ingilrayuliyitkullu

Minista kiunautiqaqtuq hapkununga tamainun hulidjutikkut ilihaidjutinun maniliqtuqtauyunun, uvalu piniqtaquqlu ukiuni piinagialaqilugit inungnun una atiinik hapkua aituutinik aituqtauyut.

Tugliq Minista

Tugliq Minista havaktait naunaiyaqhimayunik uvalu takunaqtunik havauhianik uvalu ihuagutikhait hapkua aituutit ilihaqnikkut ataani uuma maliguagahap ilihaidjutit atugaitigut tapkua uqaudjauyut uuktuutinun uvalu naunaiyaqnikkut havauhiit.

Ikayuqti Tugliq Minista hapkununga Ingilgadjutinun

Ikayuqti Tugliq Minista ihumaliugutiginiaqtait ihuiguhikniit piliuqtauhimayut uuktuqtunun malikhugit havauhiit iliugaqtauhimayut uvani maliguagahani.

Ilihaqtut Auladjutaitigut Havakti

Ilihaqtut Auladjutaitigut Havakti munaqhiyuq hapkuninga tuyuqtauyunun ihivgiugutainun uvalu ilitugidjutinun uuktuutit titiraqtauhimayut uvani atugahani.

Ilihaqtughatigut katimayit

Hapkua katimayit munaqhiyut haffumunga aituutikkut Tingmihiqinikkutt Aituutinik ataani uuma ilihaidjutip.

ILUANIITTUT

1. Qanugidjutait

- a) Ilaudjutikhat manikhariami ataani atuqtakhami pidjutaungittuq angiqtauniariami manikhanut ikayuutikhanik kanuklikaak;

- b) Maniliqtuinnikkut ikayuutit tuniyauniaqtut tahapkunungainaq akiliqtaghamun kikliqaqtumun uvalu maniqaqniitigut maniktakviit nuutiqaayut uvunga ilihaidjutmun.
- c) Havakvik nutqaqtitaqtaa angigut uvalu taimaaqlugu ikayuutit hapkununga uuktuqtunun quyaginaq hivungani tuniyautinagu mangit piqaqat qanuginianun ukpiqniatigut tapkua pinahuagutit atuqtaungitpata.
- d) Havakviup akiligahait kikliqaqtut haffumunga qaffitaalaunianun mangit angiqtauhimayut.

2. Piyaaqnikkut uvalu Ikayuutiqaqtut Nunaiyautit

Ilihaqtut Auladjutaitigut Havakti havaktait ihivgiugutait piyaaqniit, kihimi Ilihaqtughatigut katimayit ihumaginiaqtait uuktuqtut pilimaitut.

Piyaaqniq kikliqaqtuq hapkununga Nunavunmi Inuinun uvalu Nunavunmi inuit kitut atiliuqhimayut ilihagaanginaqlutik Ilihaidjutini haffumunga tingmihiqinikkut ilihaqniinun.

Uuktuqtut tunihiyughat hapkuninga ikayuutikkut naunaitkutininik:

- a) Piyaaqtumik itquumadjutmik kituluuniin
 - Nunavunmi Inuinakkut qanuginia (Nunavut Tunngavitkut naunaitkutaanik
 - Nunavunmi nunaqaqnikkut kikliqaqtumik malguknik ukiunik.
- b) Pidjutiqaqluni tamna uktuqtuq utiqniaqtuq Nunavunmun iniqtigumigit ilihagtani:
- c) Itquumayumik atiliuqniqmik piyaaqtumik Ilihainaqluni ilihaidjutininik;
- d) Iniqtiqhimayuq uuktuutikkut titirqanik, uvani qanuq titiraqhimayuq uuktuutini titirqani, ilaayut hapkua:
 - Iniqtiqhimayuq uvalu atiliuqhimayut uuktuutikkut titiraq;
 - Unipkaagutit;
 - Puqtuniinik ilihaqhimayaminik;uvalu
 - Malguknik titiraqhimayunik havakpakhimayaminik.

uvalu

- e) Quyaginaq ilaayughat kangiqhidjutit apigiyayut havakviknin tapkua piyughat naunaiyagiagangni uuktuqtuq piyaaqniqhatigut uvalu tuniyaangani naunaitkutininik uuktuqtunun,piyaaqniqhaffumaniituuq uuktuutini piliugianganani apikhuutaayup kangiqhidjutighaanik piinagialaqaanganani qilamik uvalu iniqtiqnikkut pihimayumik.

3. Naunaiyaqnikkut Qanuginiaq

- a) Piyaaqnikkut titirqat naunaiyaqtauniaqtut hapkununga Ilihaqtughatigut katimayinin piqaqniatut qulinik naunaiyaqniqnik, anginirhaq uuktuqtut tuniyayut maniknik.
- b) Naunaitkutit tuniyayut hapkununga:

- i. Nunavunmi inungnun atiliuqhimayut ilauyunun ilihaidjutinun tapkua hivuniquaqtut havaanikniqmun havakvikni pidjutqaqtut tingmidjutikkut;
 - ii. Ilihaidjutimut iniqtirutingit
 - iii. Qanuginiit unipkaaliuqhimayut;
 - iv. Ilihaidjutikkut hivituniit;
 - v. Qanugiliugutikkut aktilaangit ilihaidjutikkut naunaiyaidjutit, ilauyut hivungihait kitut Nunavunmi inuit ataaniitut tikuaqtauhimayut ilihaqtughat piyauhimayut tahapkununga.
- c) Taimaitkaluaqtilugu naunaitkutiqaqngikkut auladjutiqaqtunik atuqtauyut hapkununga Ilihaqtughatigut katimayiinin havakniaqtait ihivgiugutit uuktuqtunun attauhiqmik amigaitunikluniin Ilihaidjutikkut Iligiiktunun taimaali ikiliyuumigianganani qaffiuniit uvalu aktilaangit ilihaqtut aituutinik aituqtut hapkununga Nunavunmi inuinaqnun uvaluuniin inungnun Nunavunmi.

4. Kikliit

Havakvik imailuqniaqtuq:

- a) Pilugit uuktuutit uvani kinguaniluuniin imaruqtirvia 1;
- b) Iliugaqlugit kiklikhainik hapkununga tunihinhait uuktuutit;
- c) kiudjutigilugut ilihaqtukhat ilihaidjutinun uuktuqtunun qilamik tikitinagu apitilirvia 30 uvalu
- d) Akiliqlugit ilihaqtukhaqnikkut ilihaqtukhat qilamik qangiqtinagu Tattiarnaqhilirvia 31.

5. Qaffitaalaunia uvalu Akiliqtakhaq

- a) Mikiniqhaq qaffitaalaunia akiliqtakhaq attautinun tuniyauyukhamun imaa %5000 taala anginikhaa akitutilaanga akiliqtauuyukhaq attautinun ilihaqtunun imaa \$7500 taala.
- b) Akiliqtakhat havaktauniaqtut piyaaqtunun uuktuqtunun tikuaqtauhimayut hapkununga Ilihaqtughatigut katimayiinin attauhiqmik akitutilaanganik maniktaqvikhaanin ihuaqtumun hapkununga Tingmihiqinikkut Ilihaudjutikkut ilihaqvianun.
- c) Imailuaqtuugaluaq hitamanik aituutinik imaa \$7500taalamik tuniyauyut havakvik niguaqlutik tunihiniaqtut talimanik aituutinik imaa \$6000taalamik uvaluuniin siksiniit aituutinik imaa \$5000taalamik imaitpat talimat uvaluuniin siksit angiyumik naunaitkutaqaqtunik piyaaqtunun uuktuqtunun tuniyauyut.

6. Ihuiguuutit

- a) Uuktuqtu kitut qiniyauyut haffumunga Tingmihiqinikkut Aituutinik ihuiguhuktaaqut aingidjutainun haffumunga Ikayuqtimun Tugliqmun Ministamun Ingilgdjutikkut kitut tunihiyut aituutinik uuktuqtunun ihivgiugutaa naunaitkutiqaqtat tamna maliguagahaq ihuitumik iliugaqtauuyuq pittarnikkut haffumunga uuktuqtup naunaitkutaini.

- b) Uuktuqtuq piyukhaq naunaiyaqpiqhimayumik qanuginiini huuq ihuiguuutminik pidjutiqaliqtuq tunihibluni ihuiguuutmik.

7. Maniliqinikkut Ikayuutit

Maniliqinikkut ikayuutit piyaghat ataani uuma maliguagahani maligahaqaqtut angiqtauhimayut Maligaliqivikmin uvalu pidjutiaqtut maniqaqniitigut ilihaidjutikkut manikhainik.

8. Kiunagutiqaqtunik Piyaghat

- a) Tingmihiqinikkut Aituutit ikayuutit; kihimi uqaqhimayut hamanga tuniyayut ataaniitut piyaghanik kiudjutiaqaqtukhat atuqniinik mangit tuniyayut ataani uma ilihaidjutip.
- b) Havakvik pidjutiaqaqtuq pilaagutinik ihivgiuqlutik atuqniitigut mangit tuniyayut ataani uuma ilihaidjutip taimaali ihivgiuqhiyuitkaluaqhutik.
- c) Havakvik qingiyaaqtut aituutinik kinguani Tingmihiqinikkut aituutinik yuniyahimayunun kitut itquumadjutiqaqtut iniqtiqhimanikkut iliahditjutinik ilaayunun Tingmihiqinikkut Aituutinik tuniyayut kinguliqni ukiuni.

9. Ilihaidjutikkut Iligiit

Havakvik atuqniaqtaat hamna titiqanik kangiqhidjutinik ihuaqhiyaangani Ilihaqnikkut Iligiikniq, naunaiyaqhimayuq uvani maliguagahani.

Iligiiktut piqaqniaqtut hapkuninga:

- a) Ilihaqnikkut Iligiit piyukhat nalaumalutik haffumunga maliguagahamun hulidjutainun uvalu hivunikhaliugutainun.
- b) Aktilaakhaa Ilihaqnikkut Iligiikniq piyayukhaq atadjutiqaqtumik tuhaqtitiniqmik uvalu/uvaluuniin munagilugit tikuaqniit uvalu/uvaluniin ihivgiuqlugit tingmihiqinikkut aituutikkut uuktuutit.
- c) Ilihaqnikkut Iligiit tikuaqtuqniaqtut tuniyayukhanik hilataani naunaiyaqnikkut qanuginiitigut iliugaqtauhimayut uvani maliguagahami.
- d) Ilihaqnikkut Iligiit akiliqtuiyut aituutinik tuniyayukhanun.
- e) Titirqanik Kangiqhidjutinik hapkuninga Ilihaqnikkut Iligiinun piyayughaq hapkua Ilihaqnikkut Iligiit qungiarlugit piyakhat Piyaaqniqit Kangiqhidjutinik uvalu *Munagidjutit Hiamitailinikkut Maligaqmi* pittiaqnikkut katitiqniit, atuqniit uvalu uqaqniitigut inuum naunaitkutainik uuktuqtut. Angigutinik piniqaqtut hapkuninga uuktuqtunin uqautiginikhainik inuum naunaitkutainik hapkuninga Ilihaqnikkut Iligiiktunun.

PILARUTINGIT MINISTAIT

Pikangitut hamani maligaq ihumagilugit pilaaktainik Atanguyait Katimayiralaat angigiaganik uvalu havaktakhait, pittiaqhugit ikayuutit haffumunga piksasiuliuqnikkut, tiviikkut uvalu qungiakkut tuhaqtitidjutit hapkuninga Kavamatkunin Nunavunmi, hilataani nunamingni haffumani maliguagahami.

INITIGUTAATIGUT ILANGA

Una maliguagahaq atuliqtauniaqtuq ubluanin angigutaani tikitpat Hikutirvia 1, 2020.